

OECD's gennemgang af dansk forsknings- og teknologipolitik fra 1987 understregede, at der på en række punkter var behov for at overveje ændringer og tilpasninger, og det blev fremhævet, at det danske forsknings- og teknologisystem, generelt taget, havde alt for mange organer med deraf følgende uoverskuelighed og utilstrækkelige midler.

Fondsfunktionen vil stadig være forskningsrådenes hovedopgave og derfor er det vigtigt, at denne rationaliseres. Der skal ske en omlægning af forskningsrådenes fondsfunktion. Herefter skal forskningsrådene koncentrere indsatsen om større rammebevillinger med betydelig dispositionsfrihed for modtagerne. Det er hensigten, at forskningsmidlerne skal bruges mere virkningsfuldt ved, at der tildeles store bevillinger efter internationale kvalitetskriterier. Formålet er at opnå en mere koncentreret satsning på udvalgte forskningsområder. Samtidig skal forskningsrådene lægge mere vægt på strategisk planlægning og initiativer.

Der tildeles for øjeblikket mange små eller mindre beløb til forskere til stipendier, trykkeudgifter ved offentliggørelse af forskningsresultater og til rejseudgifter i forbindelse med kongresser, studieophold og lignende. I fremtiden skal sådanne opgaver i væsentligt omfang løses inden for forskningsinstitutionernes egne bevillinger.

Forskningen har fået stadig større betydning som forudsætning for løsning af en række af samfundets problemer, herunder fastholdelsen af vor internationale konkurrenceevne. Det bliver stadig mere nødvendigt, at forskningssystemet virker som en helhed, at der er et omfattende samarbejde mellem den offentlige forskning og den private sektor, og mellem forskning på højere uddannelsesinstitutioner og forskning under de enkelte ministerier, den såkaldte sektorforskning.

Forskningen skal bruges mere og bedre. Det betyder ikke uden videre, at forskningens indhold skal ændres, men det betyder, at forskningsverdenen må lægge vægt på, at resultaterne af forskningen nyttiggøres for det danske samfund. Stadig større dele af den offentlige forskning er af interesse for den private sektor. Ikke blot traditionelt anvendelsesorienterede fag inden for eksempel teknisk forskning og jordbrugsforskning, men også store dele af naturvidenskabelig, lægevidenskabelig, samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning er af betydning for erhvervslivet.

En væsentlig baggrund for loven er et ønske om en styrkelse af grundforskningen, idet grundforskningen skal udgøre det nødvendige fundament både for uddannelsen af kandidater og for erhvervslivets forskning. Balancen mellem grundforskning og den

anvendte forskning skal være således, at forskningsresultaterne i videst muligt omfang nyttiggøres uden at vilkårene for grundforskningen dermed forringes.

Internationalisering er et væsentligt led i bestræbelserne på at styrke vor forskning. Det internationale forskningsarbejde, herunder specielt det nordiske samarbejde og samarbejdet inden for EF, har fået en voksende betydning.

Forskningens udvikling har medført et øget behov for samarbejde på tværs af traditionelle faggrænser. Omkostningerne ved og kravene til udstyr til eksperimentel forskning er steget stærkt og medfører behov for samarbejde og arbejdsdeling. Kravene til fornyelse er stadig stigende.

Der er således behov for inden for en ny rådsstruktur at tilpasse rådernes opgaver til fremtidens behov. Samtidig vil medlemskredsen i de nye råd blive udvidet til at omfatte ikke blot personer, der er forskningsaktive, men også andre personer med forskningsindsigt.

Ministeren vil før rådernes nedsættelse anmode Forskningspolitisk Råd om at rådgive sig med hensyn til antallet og afgrænsningen af de nye råd. Disse forhold kan ændres senere, hvis forskningens udvikling betinger det.

C. Lovens administrative og økonomiske konsekvenser

Loven har ikke økonomiske konsekvenser og de administrative konsekvenser er meget begrænsede. De forskningsrådgivende organers rådighedssummer vil som hidtil blive optaget på de årlige finanslove.

De beløb, der bevilges til forskningsrådenes virksomhed, betragtes som rådighedssummer, således at de beløb, der i enkelte år ikke bliver brugt, overføres til senere anvendelse.

Ud over de bevillinger, der tildeles rådene til deres almindelige virksomhed, kan bevillinger til bestemte forskningsopgaver og -formål henlægges til rådernes forvaltning.

Forskningsrådene og Forskningspolitisk Råd vil som de nuværende forskningsråd og Planlægningsrådet for Forskningen få stillet selvstændigt sekretariat til rådighed i Undervisnings- og Forskningsministeriet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Planlægningsrådet for Forskningen afløses af Forskningspolitisk Råd. Ordet »planlægningsråd« blev oprindeligt brugt analogt med Planlægningsrådet for de højere uddannelser, som blev oprettet i